

Nejvyšší správní soud
Moravské náměstí 611/6
602 00 Brno

V Praze dne 19. září 2023

Ke sp. zn.: *nepředchází*

Věc: kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze vydanému dne 26. července 2023 pod čj. 5 A 44/2021-152 a doručenému dne 5. září 2023

Řízení: o správní žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra vydanému dne 8. dubna 2021 pod čj. MV- 57001-2/OBP-2021 podaná podle § 65 an. soudního řádu správního

Žalobce: **Ing. Vojtěch Razima**, nar. dne 6. prosince 1968, bytem Pražská 1148/59, 102 00 Praha 10 – Zahradní město,

zastoupený dle plné moci advokátem Pavlem Uhlem, č. osvědčení ČAK 10960, se sídlem Kořenského 15, 150 00 Praha 5 – Smíchov, datová schránka *5iz9qgd* podepsáno elektronickým podpisem vytvořeným kvalifikovaným certifikátem S/N: 1709235 (1A:14:B3) vydaným PostSignum Qualified CA - Česká pošta, s. p. IČ: 47114983, Česká republika

Pavel Uhl, advokát
evidenční číslo ČAK: 10960
Kořenského 15, Praha 5, CZ 150 00
IČ: 71638806, DIČ: CZ7508100083

Žalovaný: **Ministerstvo vnitra**, odbor bezpečnostní politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, datová schránka *6bnaamp*

Osoba zúčastněná na řízení:

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace Kanceláře prezidenta republiky, se sídlem Hrad I. nádvoří 1, Praha 1

zastoupená **prof. JUDr. Janem Křížem, CSc.**, advokátem se sídlem Rybná 9, Praha 1

elektronicky: do datové schránky *wmjaa4f*

bez příloh

soudní poplatek: **5000,-Kč** bude uhrazen souběžně poukázáním na účet Nejvyššího správního soudu
č. 3703-46127621/0710 pod variabilním symbolem 9050104421

I.

Kasační stížnost

[1] Soud ve shora uvedené věci vydal rozsudek, kterým žalobu zamítl. Žalobkyně tímto podává proti rozsudku Městského soudu v Praze vydanému dne 26. července 2023 pod čj. 5 A 44/2021-152 a doručenému dne 5. září 2023 kasační stížnost, kterou napadá tento rozsudek v celém rozsahu, a to proto, že napadený rozsudek je založen na nesprávném právním posouzení věci.

II.

Odůvodnění kasační stížnosti

[2] Předmětem jádra sporu rozhodovaného Městským soudem v Praze byla otázka řešená v souvislosti s uplatněním práva shromažďovacího, a to otázka, zda konkrétní místo, a to náměstí U Svatého Jiří, je nebo není veřejným prostranstvím. Průběh řízení před správními orgány a následně soudy lze pak shrnout takto. Žalobce oznámil konání shromáždění na náměstí U Svatého Jiří. Správní orgán prvního stupně jej vyzval k předložení vlastnického souhlasu a následně oznámení odložil, poté co žalobce vlastnický souhlas neodložil. Žalovaný k oprávněnému prostředku dle předpisů správního práva pak zamítl odvolání a potvrdil tak předpoklad, že místo na kterém se mělo shromáždění konat, není podle něj veřejným prostranstvím.

[3] O tomto průběhu skutkového stavu není sporu a obě strany sporu vycházejí z předpokladu, že podle zákona o právu shromažďovacím by byl postup veřejné správy zákonný, pokud by dané místo, tedy náměstí U Svatého Jiří nebylo veřejným prostranstvím, a nezákonným, pokud by jím bylo. Spor se tedy koncentruje v otázce, zda náměstí U Svatého Jiří je nebo není veřejným prostranstvím.

[4] O věci již jednou městský soud rozhodl (žalobě vyhověl), ale jeho rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem z ryze procesních důvodů, a to proto, že v řízení před soudem neměla osoba zúčastněná na řízení možnost se jej účastnit. Nejvyšší správní soud se k věci nevyjadřoval věcně a nemá smysl nyní ani brát v úvahu tehdejší právní názor soudu prvního stupně, byť vycházel žalobci vstříc.

[5] Nyní nalézací soud žalobu nyní ve vráceném řízení zamítl, protože dospěl k závěru, že náměstí U Svatého Jiří veřejným prostranstvím není. K tomuto závěru soud došel tak, že definici veřejného prostranství naplnil třemi podmínkami, z nichž pouze jednu považoval za splněnou (formální znaky) a další dvě za nenaplněné (materiální znak a vlastnický souhlas).

[6] Než žalobce bude polemizovat přímo s nyní napadeným rozsudkem, dovolí si pro pořádek dvě poznámky. Jednu technickou a jednu strukturální. Po technické stránce poukazuje na to, že rozsudek používá důsledně odkaz na ust. § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění rozhodném (dále jen „obecní zřízení“), který je jako celek sám o sobě základní analyzovanou právní úpravou (jde o definici veřejného prostranství). Tento odkaz je formálně nesprávný, ovšem bez věcných a faktických důsledků této nesprávnosti, protože ve vztahu k hlavnímu městu Praze platí speciální úprava dle § 14b zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, která je (a v rozhodném období byla) identická. Špatný odkaz na ustanovení práva nemá význam, protože správný odkaz by odkazoval na obsahově shodné ustanovení.

[7] Současně žalobce poukazuje na to, že v otázkách veřejného prostranství existuje judikatura, která dává někdy velmi podnětné a rozsáhlé odpovědi na dílčí otázky, ale koncepčně neřeší jádro sporu, jenž byl předložen nalézacímu soudu a nyní je předložen soudu kasačnímu. Řešení této právní otázky je tedy řešení otázky nové.

[8] K věci samé pak žalobce uvádí, že má za to, že je nesprávná už samotná samotná triáda podmínek, které musí prostor splňovat, aby byl považován za veřejné prostranství, jak uvádí soud v úvodu své argumentace, respektive to, že všechny tyto podmínky musí být splněny kumulativně. Úvaha soudu prvního stupně je implicitně obsažena v bodu 61. rozsudku, tyto tři podmínky jsou přesně popsány v bodu v bodu 68 rozsudku a dále téměř explicitně v bodě 80. rozsudku, kde soud doslova uvádí: „*S ohledem na shora uvedené soud shrnuje, že z listinných důkazů doložených v řízení žalovaným a osobou na řízení zúčastněnou má za prokázané, že náměstí Sv. Jiří v areálu Pražského bradu nespĺňuje dva ze tří kumulativně stanovených znaků veřejného prostoru dle legální definice obsažené v § 34 obecného zřízení; nejedná se tak dle názoru soudu o veřejné prostranství.*“.

[9] Výčet tří podmínek, které musí být stanoveny kumulativně, tedy formální znaky (nyní podřazení pod pojem veřejně přístupného náměstí), materiální znaky (časově relevantní období sloužil k sociálnímu či jinému veřejně prospěšnému účelu veřejnosti) a souhlas vlastníka nemá podle žalobce oporu v zákoně ani v jeho výkladu, který by nebyl nepřipustně restriktivní. Žalobce souhlasí se soudem, že daný prostor je z urbanistického hlediska náměstí (bod 72), stejně jako s názorem soudu, že je toto náměstí veřejně přístupné (bod 73). Podle žalobce už samo podřazení nyní sporného prostoru pod první podmínku (soudem označenou jako formální vymezení), tedy pod náměstí přístupné veřejnosti, by mělo bez dalšího být samo sobě dostatečné pro hodnocení místa jako veřejné prostranství.

[10] Soud druhou materiální podmínku dovozuje ze slov mezi čárkami „*tedy sloužící obecnému užívání*“, která jsou vložena do definice veřejného prostranství. Podle žalobce je ale nesprávné z tohoto dovozovat záměr zákonodárce (nebo mezeru v právu, kterou může vyplnit soud), že k formálnímu znaku v popisu slov „*Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržišťe, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení*“ se přidává ještě další podmínka, která musí být naplněna současně. Pojem „*tedy*“ nemá v českém jazyce nikdy za žádných okolností význam „*a současně*“, ale zde má význam shodný se slovem „*proto*“. Je uvozením důsledků předchozího tvrzení a vyjádřením předpokladu, že přístupnost některých typů prostranství každému bez omezení má sama o sobě jako důsledek obecné užívání.

[11] Pojem obecné užívání je navíc pojem teoretický, který správní věda používá jako popis určitého typu režimu, který je odlišný na jedné straně od využívání soukromého a na druhé straně od zvláštního užívání, což výjimečně privilegované používání toho, co je jinak užíváno obecně.

[12] Druhý a třetí definiční znak dovozuje nalézací soud z rozsudku Nejvyššího soudu vydaného dne 26. června 2019 pod sp. zn. 22 Cdo 2378/2016, který k definici veřejného prostranství „*přidal*“ materiální aspekt. Zde žalobce podotýká, že má určité pochyby nad tím, zda Nejvyšší soud rozhodoval spor, který spadal do jeho jurisdikce, protože návrh na určení, zda určité prostranství je veřejné, což bylo předmětem posouzení Nejvyšším soudem, není rozhodnutím o soukromém právu (obligačním nebo věcném), ale určení, zda zde existuje veřejnoprávní omezení nepochybně existujícího soukromého práva (věcného, vlastnického). Spor o podstatě soukromého práva zde nebyl, řešil se pouze spor o jeho omezení právem veřejným, k čemuž nemá soud v civilním řízení oprávnění.

[13] Občanský zákoník (a soukromé právo) vůbec neřeší obecné užívání a jeho zákonnosti. Pouze předpokládají jeho existenci, pokud je dáno veřejným právem. Občanský zákoník upravuje pojem

veřejný statek jako důsledek obecného užívání a váže k němu některé právní odlišnosti, které ovšem nevstupují do základů těchto pojmů.

[14] Veřejné právo pak zná nástroje, jak tyto otázky řešit a popřípadě nezákonné stavy odstraňovat, protože statusy prostranství jsou definovány i stavebním právem nebo právem veřejných komunikací a nástroje veřejného práva znají procesy, jak je určit, jak je změnit a i jak je odstranit, pokud představují nepřiměřený zásah do vlastnictví.

[15] Současně žalobce nesouhlasí ani s předpokladem nezbytné existence vlastnického souhlasu k užívání prostranství jako veřejného, respektive s tím, že musí trvat, popřípadě s tím, že setrvalým odpíráním souhlasu lze status z veřejného prostranství změnit na prostranství neveřejné. Jestliže zákonná definice používá slovní spojení „... a to bez ohledu na vlastnictví ke tomuto prostoru“, je to vyjádření skutečnosti, že vlastnictví jako forma právního panství ustupuje veřejnému právu, jsou-li již jím upravené poměry nastoleny. Obecně samozřejmě platí, že není možné zasahovat do vlastnictví bez právního důvodu a případně i kompenzace, ale žalobce má za to, že souhlas vlastníka (a případná kompenzace) se vyžadují pouze k nastolení situace, kdy se věc stává veřejným prostranstvím. Následně je takto chráněno jako veřejné prostranství a vlastník nemůže jednostranně svým omezováním obecného užívání změnit status prostranství z veřejného na neveřejné, a to ani dlouhodobě za platnosti současného stavebního práva (přesněji řečeno od roku 1976).

[16] Definice, ze které vychází soud, která požaduje splnění těchto tří podmínek, je tedy nesprávná. Postačí splnění podmínky první, které soud nezpochybňuje. Jeho právní závěr je tedy nesprávný. Přidání dalších dvou podmínek je podle žalobce i výkladově nesprávný postup v tom, že soud zvolil ve vztahu k prostoru svobody restriktivní výklad práv a ve vztahu k omezení základního politického práva, které rozšiřuje podmínky jeho omezení nad rámec zákona.

[17] I pokud by tato definice byla správná, neodpovídá hodnocení skutkového stavu závěrům, ke kterým soud dochází. Soud na jednu stranu tvrdí v bodě 77. rozsudku, že žalobce nedoložil užívání prostoru k „sociálnímu či jinému veřejně prospěšnému účelu veřejnosti (resp. k uspokojování potřeb občanů obce)“. Tento závěr je jednak v rozporu se samotnými poznatky soudu, jež jsou vyjádřeny na jiném místě rozsudku a současně i s předchozím dokazováním, které proběhlo před soudem ještě před vydáním prvního později zrušeného rozsudku. Sám soud konstatuje že celý prostor je průchozí a tedy součástí pěší dopravní sítě (bod 72. rozsudku), dále konstatuje, že v prostoru je pobočka České pošty, s. p., restaurace Vikárka a dva významné kostely (bod 74. rozsudku). Z dokazování provedeného před vydáním prvního zrušeného rozsudku pak plyne, že podle nyní platného územního plánu se jedná o oblast zvláštních komplexů občanského vybavení.

[18] V řízení byla provedena jako důkaz analýza Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy, která potvrdila, že územně analytické podklady řadí uvedené náměstí do pěší dopravní sítě a veřejně přístupné infrastruktury, stejně jako, že s tímto prostorem takto z hlediska tvorby budoucí územně plánovací dokumentace nakládá pořizovatel budoucího plánu (bod 33. původního zrušeného rozsudku).

[19] Jestliže soud nemá po skutkové stránce pochyby o tom, že náměstí je součástí pěší infrastruktury, je tranzitním i cílovým dopravním pěším uzlem, chodí se přes ně jako přes přístupné prostranství na poštu, do hospody i do kostela a jako důkaz provedl územní plán, územně analytické podklady a analýzu IPRu, která tvrdí totéž, je třeba tyto skutkové okolnosti právně hodnotit jako jako plnění účelu, který soud popisuje takto „sociálnímu či jinému veřejně prospěšnému účelu veřejnosti (resp. k

uspokojování potřeb občanům obce“, v bodě 77. svého rozsudku. Podle žalobce je tedy nepochybné, že tyto okolnosti jsou patrné z toho, co soud sám zná, stejně jako, že je žalobce doložil (k tomu důkazy uvedené v bodě 33 původního rozsudku).

[20] I pokud obstál požadavek oné triády podmínek z bodu 65. rozsudku, je nepochybné, že druhá podmínka, tedy materiální aspekt veřejného prostranstvím, naplněna byla.

[21] Co se týče třetí podmínky, tedy vlastnický souhlas, tak žalobce setrvává na názoru, že tento souhlas nemusí trvat ke dni, kdy je status veřejného prostranství posuzován. Současně trvá na tom, že jeho pozdější zánik či absence, byť by trvala sebedéle, nemůže již nastolené poměry zvrátit. Je pravda, že odborná literatura předpokládá při vzniku (nyní vznikajících) veřejných prostranstvích souhlas vlastníka. Ale tuto podmínku nelze zaměňovat za potřebu testovat tento souhlas do minulosti nebo jeho delší dobu existující trvání. Obecně je třeba na status veřejného prostranství a případný souhlas vlastníka třeba nahlížet historicky a současně v opoře v platné právo. Je třeba odlišit výchozí situace pro určení nějaké kvalifikace prostranství a následně stanovit způsoby této změny. Hranice mezi důsledky stavu od nepaměti a přísnými pravidly pro změnu stávajícího stavu je třeba hledat v opoře v platném právu a nikoliv arbitrárně.

[22] Podle nálezu Ústavního soudu citovaného v bodě 68. napadeného rozsudku vydaného dne 22. března 2005 pod sp. zn. Pl. ÚS 21/02 platí, že „s ohledem na jistou archaičnost institutu obecného užívání lze konstatovat, že vznikalo zpravidla obyčejovým způsobem, tj. dlouhodobým užíváním určitého materiálního statku. V tomto směru se lze do jisté míry spolehnout, pokud jde o veřejná prostranství, na historickou paměť obyvatel obcí, kteří mají zpravidla zafixováno užívání těchto statků, od nepaměti, což se týká i eventuálních soukromých vlastníků těchto statků, kteří svým postojem dávali najevo souhlas s tímto obecným užíváním, tedy že daný prostor jimi vlastněný za veřejné prostranství považují.“. Ústavní soud tak přiznává, že výchozí stav vnímání prostoru je historicky daný zvykově a dlouhodobě užíváním. Pokud tak vzniklo nějaké veřejné prostranství v době, kdy vlastnické právo nepožívalo současné ochrany, je současný vlastník takového veřejného prostranství povinen akceptovat tento historicky daný stav omezení jeho vlastnického práva, protože v okamžiku, kdy byla nastolena přísná ochrana vlastnického práva, byl jeho status již omezený.

[23] Stejně jako jméno hlavního města státu nebylo dáno zákonem (žádným ani ústavním), jména jeho historických míst nebyla přijata zastupitelstvem, takže nikdo neví, kdo pojmenoval Prahu, a její historická místa, tak platí, že současné změny těchto názvů musí být přijímány podle současných pravidel (ústavním zákonem nebo usnesením zastupitelstva). U nakládání s veřejným prostorem platí tatáž pravidla.

[24] Moderní stavební právo založené stavebním zákonem z roku 1976 vychází z předpokladu, že dosavadní určení užívání staveb (a povrch pěší cesty – dlažba náměstí je stavbou) se odvozuje od dokumentace, popřípadě od obvyklého užití. Přejechod mezi předpokládaným faktickým historickým stavem a současnou moderní „úplnou regulací“ pak vystihuje § 104 odst. 1 starého stavebního zákona z roku 1976 (zákon č. 50/1976 Sb.), podle kterého platilo, že „*Nejsou-li zachovány doklady (především ověřená dokumentace), z nichž by bylo možno zjistit účel, pro který byla stavba povolena, platí, že stavba je určena ke účelu, pro který je svým stavebně technickým uspořádáním vybavena. Jestliže vybavení stavby nasvědčuje několika účelům, má se za to, že stavba je určena ke účelu, ke kterému se užívá bez závad.*“ Současný stavební zákon pak tuto normativní větu doslova opakuje ve svém § 125 odst. 2.

[25] Tím stavební právo respektuje a fixuje historicky daný stav a nadále připouští pouze změny podle svých vlastních, nových a zcela odlišných pravidel. Žalobce citoval v žalobě vládní nařízení č. 55/1954 Sb., které platí doposud, jež v § 1 doslova následující: „*Pražský hrad, sídlo presidenta republiky Československé a významná historická památka, náleží všemu československému lidu.*“, současně doložil poměrně

podrobnou analýzou, že současné stavební určení podle územněplánovací dokumentace považuje náměstí U Svatého Jiří za prostranství veřejné. Z těchto důvodů pak má za to, že výchozí stav, který není dán rozhodnutím, ale ponětím o prostoru, jak byl užíván od nepaměti, nakládal s prostranstvím jako s veřejným. Podle žalobce je pak třeba trvat na tom, že od roku 1967 mohlo k jeho změně dojít jen postupem podle předpisů stavebního práva nebo podle předpisů o pozemních komunikacích. K tomu podle žalobce nedošlo. Žalovaný či osoba zúčastněná na řízení nic takového netvrdili a nedoložili.

[26] Tvrdili a doložili pouze, že od roku 1997 je prostor regulován návštěvními řády, které nepředpokládají, že se jedná o veřejné prostranství. Otázka absence souhlasu s existencí veřejného prostranství je ale právně irelevantní. Vlastník Česká republika vlastní příslušné náměstí a je povinna strpět omezení dané veřejným právem spočívající v kvalifikaci prostoru jako veřejného, dokud se zákonným způsobem (a nikoliv vlastním návštěvním řádem) nedomůže změny.

[27] Soud poslední podmínku, tedy požadavek vlastnického souhlasu rámoval poněkud historicky nesprávným způsobem. Soud nejprve vložil žalobci do úst v bodě 76. rozsudku poněkud posunutý argument. Žalobce argumentoval republikánskou podstatou státnosti od roku 1918, z čehož dovozoval, že okamžikem, kdy se místo stalo sídlem hlavy státu, nemělo být vnímáno skrze monarchické tradice, ale skrze civilní, občanské a republikánské určení. Soud tento argument posunul do této podoby: „... , *když se soud ztotožnil s názorem právního zástupce žalobce, že účelové určení areálu Pražského hradu je třeba hodnotit optikou politického zřízení republiky, přičemž je nutno se soustředit především na období od vzniku České republiky dne 1. 1. 1993.*“. Podtržené datum se vůbec v žalobě nevyskytuje a žalobce s ním neargumentoval.

[28] Soud pak na to navázal zjištěním, skutkově správným, že osoba zúčastněná na řízení minimálně od roku 1997 regulovala přístup do areálu Pražského hradu návštěvními řády, čímž lze vysledovat dlouhodobou vůli osoby zúčastněné na řízení prostor regulovat jako neveřejný. Od toho dovodil soud dlouhodobou absenci souhlasu s užíváním místa jako veřejného prostranství a pozbytí tohoto statusu. Tato konstrukce ovšem nemůže obstát.

[29] Podle žalobce nelze izolovaně hodnotit pouze dobu trvání samostatné České republiky (mimo jiné s ohledem na ústavní zákon č. 4/1993 Sb.). Je třeba vycházet z kontinuity právního řádu a z kontinuity všech stavů, vztahů, závazků a jiných okolností, které zmíněný ústavní zákon předepisuje. Nelze zpochybňovat ani dnes již v praxi a i teorii ustálenou koncepci kontinuity územního plánování a správy veřejného prostoru, které upravuje stavební právo od roku 1976 tak, že ke změnám historického dědictví, které respektuje, se přistupuje právně formálně, demokraticky a v intencích respektu k současnému právu a předchozímu stavu.

[30] Akt vlastníka jako osoby soukromého práva nemůže v případě, že je status veřejného prostranství již ustálen podle současných předpisů, tento stav zvrátit, a to ani pokud je akt nesouhlasu dlouhodobý a dokonce překračující více funkčních období prezidenta republiky. Předpoklad soudu vyjádřený v bodě 77. napadeného rozsudku znějící: „ *Ze Stanoviska, Zřizovací listiny a z návštěvních řádů Pražského hradu přitom soud nezjistil ničeho svědčícího o tom, že by prostor náměstí Sv. Jiří po určité časově relevantní období předcházející žalobou napadenému rozhodnutí a jistě překračující funkční období jednoho prezidenta republiky, sloužil k sociálnímu či jinému veřejně prospěšnému účelu veřejnosti (resp. k uspokojování potřeb občanů obce).*“ je tak zcela právně irelevantní. Správce prostoru, jenž má historicky status veřejného prostoru, nemůže z titulu vlastníka (nikoliv orgánu veřejné moci) svými čistě soukromoprávními akty tento stav zvrátit.

[31] Absence vlastnického souhlasu, respektive vlastnického respektu k povaze území, je tak bezpředmětná. Na věci ani nic nemění, že tyto akty (návštěvní řády), které ani nelze napadat nástroji veřejného práva, nikdo nezpochybnil, popřípadě, že se jimi lidé (většinou) řídili. I kdyby pokus o soukromoprávní regulaci trval delší dobu, pokud by nepředcházel rok 1976, nemohl založit změnu

statusu veřejného prostranství oproti stavu dlouhodobě vnímanému veřejností a shodně reflektovanému územním plánem a územně analytickými podklady.

[32] Žalobce tedy má za to, že poslední podmínka existence vlastnického souhlasu je prezumována, protože status prostranství byl dán historicky jako veřejný, respektive, že trvání vlastnického nerespektu k tomuto stavu, jak byl doložen od roku 1997, je bezpředmětné.

[33] Žalobce nad rámec této argumentace dodává, že osoba zúčastněná na řízení není v ničem omezena se domáhat v roli vlastníka v územním řízení změny užívání území. K této změně by muselo být vydáno územní rozhodnutí, které by muselo respektovat územně plánovací dokumentaci. Příslušný orgán státní správy by zvážil všechny důvody pro a proti a poté by rozhodl, nepochybně po právu. Současně, pokud se skutečně vlastník domnívá že se nyní jedná o neveřejné účelové komunikace, může se domáhat určení, že tomu tak je, podle § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Vlastník má široká práva, jak dosáhnout změny a zvýšit míru kontroly svého majetku, ale nemůže tak činit cestou nerespektu veřejnoprávního omezení, které je dáno od nepaměti, zachyceno v územněplánovací dokumentaci a územně analytických podkladech.

[34] Současně žalobce dodává, že orgány státní moci nejsou nijak omezeny v přijímání trvalých nebo přechodných bezpečnostních opatřeních podle zákona o Policii České republiky, který umožňuje prostor přechodně zcela nebo z části uzavřít z důvodů souvisejících s bezpečností prezidenta republiky nebo zahraničních návštěv.

[35] Žalobce pak poukazuje i na možnost zákonodárce podrobit prostředí Pražského hradu stejnému režimu jako okolí obou komor Parlamentu, popřípadě okolí Ústavního soudu, kde všude jsou shromáždění zakázána. Všechny tyto procesy jsou procesy v demokratické společnosti přípustné, ale ke změně jakéhokoliv stavu je zapotřebí zákonem (či Ústavou) předjímané procedury, která je více či méně transparentní a pod kontrolou veřejnosti. Představa, že v demokratickém právním státě může vlastník veřejný prostor zprivatizovat jen cestou „návštěvních řádů“, které nikdo nemůže právně napadnout, obstát nemůže. To platí o jakémkoliv veřejném prostranství, stejně jako o náměstí U Svatého Jirí.

[36] Závěrem si žalobce dovolí menší postřeh a obecnou úvahu. Žalovaný poukazyval mimo jiné na to, že žalobce použil tuto kauzu k prosazení své představy o právním režimu Pražského hradu a že mu o právo shromažďovací, které stojí v základu původní žaloby, vlastně vůbec nejde. Není většího omylu. Otázka vztahu veřejnosti k veřejnému prostoru či prostranství je úzce vázána na právo shromažďovací. Právo shromažďovací je individuální a kolektivně realizované právo, jehož podstatou je dialog ve veřejném prostoru a s jeho existencí a právní i faktickou přístupností je úzce spjata.

[37] Není možné chránit fenomén práva shromažďovacího jako základního politického práva bez kontextu toho, že se odehrává v prostoru, který je všem vlastní, ale nikomu nepatří úplně a výlučně. Veřejný prostor v širším i užším slova smyslu je právě prostorem, kde se naše myšlenky, názory a postoje střetávají a kde se učíme jak procesy dialogu a konfliktů lidsky, citově, politicky a právně vnímat, zpracovávat a popřípadě regulovat nebo usměrňovat.

[38] Svobodný pohyb ve veřejném prostoru a na veřejném prostranství je pak předpokladem pro realizaci všech práv, včetně toho práva shromažďovacího. Při konfliktu mezi potřebou lidské svobody se svobodně shromažďovat a využívat společný prostor na straně jedné a potřebou regulovat tento prostor na straně druhé je třeba aplikovat obecné principy vztahu veřejné moci a lidské svobody. I zde platí, že občané mohou činit vše, co zákon nezakazuje, že státní moc je možné vykonávat pouze na základě zákona a v jeho mezích, stejně jako, že omezení základních práv a svobod musí šetřit jejich podstaty a smyslu a jejich meze musí být stanoveny zákonem. Tento ústavněprávní rámec by pak měl

podle žalobce platit všude stejně. Na Pražském hradě, mimo něj i v jakémkoliv jiném městě, na místech významných, stejně jako místech zcela nevýznamných.

[39] Žalobce respektuje, že mnohá práva je možné omezit, regulovat, ale připustit, že se tak nebude dít předvídatelnými nástroji veřejného práva či přímo dokonce zákonem, ale skrze návštěvní řády vydané úředníkem bez opory v jakémkoliv ustanovení práva mu je zatěžko. Proto podává tuto kasační stížnost a navrhuje, aby soud vydal tento rozsudek:

Rozsudek Městského soudu v Praze vydaný dne 26. července 2023 pod čj. 5 A 44/2021-152, se ruší.

Rozhodnutí Ministerstva vnitra vydané dne 8. dubna 2021 pod čj. MV-57001-2/OBP-2021 a usnesení Magistrátu hlavního města Prahy vydané dne 29. března 2021 pod čj. MHMP 380354/2021 a sp. zn. S-MHMP 274867/2021 se ruší.

Žalovaný je povinen uhradit žalobci náklady řízení k rukám právního zástupce žalobce do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Pavel Uhl, advokát,

dle plné moci za

Ing. Vojtěcha Razimu, žalobce

Pavel Uhl, advokát
evidenční číslo ČAK: 10960
Košenského 15, Praha 5, CZ 150 00
IČ: 71638806, DIČ: CZ7508100083